

Stefan Yard: "Det är orimligt"

Ekonomiprofessor Stefan Yard är kritisk till myndigheter och domstol som släpper igenom elnätföretagens kraftiga avgiftshöjningar. Med rimliga antaganden borde avgifterna i stället sänkas, anser han.

Publicerad: 26 maj 2017, 21:47

Spara

Hans Bolander

Text

NÄTRALLY. Kraftiga avgiftshöjningar i de svenska elnäten har under de senaste åren godkänts av Energimarknadsinspektionen samt domstolar som tagit emot överklaganden. **Foto:** Johan Nilsson

De senaste årens saftiga avgiftshöjningar i de svenska elnäten har släppts fram av Energimarknadsinspektionen, Ei, samt domstolar som tagit emot överklaganden.

ANNONS

Stefan Yard, professor emeritus i företagsekonomi vid Ekonomihögskolan i Lund och elmarknadsexpert, anser att Ei från start tillåter orimligt höga så kallade intäktsramar.

"Deras kalkyler bygger på orealistiska antaganden som att låneräntan för svenska elnätsföretag under innevarande period är 4,6 procent. Detta ger en för hög kalkylränta och för vida intäktsramar", säger han.

Bakgrunden är att Ei kom fram till att 4,56 procent var en rimlig kalkylränta att beräkna kapitalkostnader på för tillsynsperioden 2016–2019. Många elnätsföretag överklagade, och förvaltningsrätten i Linköping gav dem rätt att höja räntan till 5,85 procent. Det innebär att avgifterna (intäktsramarna) kunde höjas med 8 miljarder kronor, eller 2 miljarder om året.

”Det är orimligt. Intäktsramarna borde i stället ha sänkts med 9 miljarder kronor för perioden”, säger Stefan Yard.

Enligt ekonomiprofessorn utgår både Ei och domstolen från modellberäkningar med ”oklar verklighetsförankring”, vilket har lett till en överskattad kalkylränta. En rimlig kalkylränta är enligt Stefan Yard i stället 3 procent.

Det finns flera skäl till att anta en lägre ränta. Ett är att den typiska låneräntan för ett elnätsföretag i många år legat omkring 3 procent.

ANNONS

Ett exempel är Ellevio, vars faktiska räntekostnader varierar från 1 procent till 3 procent för lån med längst bindningstid. Att räkna med låneräntor på uppemot 5 procent är orimligt när långsiktig finansiering på exempelvis tio år går att få till 3 procent.

Ett annat skäl är att elnätsföretagen hävdar att bara en mindre del av investeringarna finansieras med lån. I själva verket är det för många 90 procent som lånefinansieras.

Stefan Yard jämför också med hur svenska kommuner beräknar kapitalkostnader för vatten- och avloppsnät. Här använder sig Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, av en internränta på 1,75 procent. Genomsnittsräntan under åren 2012–2016 är 2,64 procent, vilket fortfarande är långt under de räntor på drygt 5 procent som elnätsföretagen hävdar är rimliga.

Faraz Azima, vd för elbytestajten Elskling, menar att många elkunder har börjat tröttna.

”Kunderna känner sig maktlösa inför höjda elnätsavgifter. För många, om de har ett konkurrenskraftigt elhandelsavtal, är nätavgifterna mycket större än avgifterna för den förbrukade elen”, säger han.

”Elhandelspriserna kan gå både upp och ned, men riktningen för elnätsavgifterna är alltid bara uppåt.”

ELRÄKNINGENS DELAR

Källa: Energimarknadsinspektionen